

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **P. H.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalované proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24. 10. 2005, č. j. 42 Cad 215/2005 - 9,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24. 10. 2005, č. j. 42 Cad 215/2005 - 9, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Přípisem ze dne 11. 10. 2005, který byl Krajskému soudu v Ústí nad Labem doručen dne 17. 10. 2005, postoupila žalovaná soudu podání žalobkyně, které bylo podle názoru žalované žalobou směřující proti jejímu rozhodnutí ze dne 1. 9. 2005, č. x. Žalobkyně své podání adresovala žalované, které bylo doručeno dne 5. 10. 2005, a žalobkyně v něm uvádí, že podává odvolání, neboť jí byl zamítnut plný invalidní důchod, a prosí alespoň o částečný.

Krajský soud v Ústí nad Labem ve věci nařídil přípravu jednání na den 24. 10. 2005, aniž předvolal žalobkyni a žalovanou. Vyhlásil usnesení: „*Podání ČSSZ č.j. X, z 11. 10. 2005, doručené soudu dne 17. 10. 2005, se odmítá. Nikomu se nepřiznává náhrada procesních nákladů.*“

V písemném vyhotovení usnesení ze dne 24. 10. 2005, č. j. 42 Cad 215/2005 - 9, Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl tak, že „*Předmětné podání se odmítá, nikomu se nepřiznává náhrada nákladů řízení.*“ V odůvodnění rozhodnutí soud konstatoval, že žalobkyně ve svém podání ani náznakem neuvedla, že má v úmyslu obrátit se na soud a absolvovat přezkumné soudní řízení. Podle krajského soudu musí podání předložená soudu

nebo správnímu orgánu, proti jehož rozhodnutí směřují, ve zřetelné a nepochybné podobě obsahovat projev vůle stěžovatele obrátit se na soud, což podání žalobkyně neobsahuje. Krajský soud podotkl, že není vázán právní kvalifikací, kterou správní orgán učiní ohledně obdržené korespondence, a to ad absurdum i faktury za elektřinu. Soud poukázal na skutečnost, že v řadě případů nebylo úmyslem podatelů soudní přezkoumání rozhodnutí žalované, a zdůraznil dispoziční oprávnění každé způsobilé osoby svobodně činit jakékoliv procesní úkony podle vlastního uvážení, ať už jsou v souladu se zákonem či nikoliv. Žalobkyně vyslovila obecný nesouhlas s postupem žalované, její úkon nelze bez dalšího považovat za něco jiného, zejména ne za soudní žalobu, když není splněna žádná z náležitostí žaloby. Takový postup podle krajského soudu neobhájí ani okolnost, že může být žalobkyni ku prospěchu. Krajskému soudu nezbylo než konstatovat, že iniciační podání žalované je zatíženo neodstranitelným nedostatkem podmínky přezkumného řízení, kterým je neexistence žaloby, proto soud žalobu podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), odmítl. Krajský soud uzavřel, že nemůže žalobkyni poučit či navést k podání žaloby, neboť by narušil procesní rovnost účastníků eventuálního soudního řízení.

Proti tomuto usnesení podala žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost, v níž uvedla, že podání žalobkyně obdržela ve lhůtě pro podání žaloby proti rozhodnutí, kterým zamítla žádost žalobkyně o plný invalidní důchod, přičemž toto rozhodnutí obsahuje poučení o možnosti podat žalobu k soudu do dvou měsíců od jeho doručení s tím, že lhůta je zachována, je-li žaloba v této lhůtě podána u stěžovatelky. Žalobkyně předmětným podáním reagovala na zmíněné rozhodnutí, když v tomto podání uvedla: „podávám odvolání do dvou měsíců“. Žalobkyně se svým podáním domáhala dalšího přezkoumání zdravotního stavu, stěžovatelka - vázána lékařským posudkem - však nemohla jejímu požadavku vyhovět. Stěžovatelka chápe podání žalobkyně jako výraz její vůle obrátit se na soud, neboť žalobkyně jednala v souladu s poučením, kterého se jí v předmětném rozhodnutí dostalo. Stěžovatelka konstatovala, že soudní řízení je jedinou cestou, která může vést k vyhovění požadavkům vzneseným žalobkyní, stěžovatelka sama jim nemůže vyhovět, proto je posuzuje tak, aby účastníkům řízení zachovala možnost domoci se práv přezkoumáním nároků soudem. Žalobkyně svým podáním jasně vyjádřila nesouhlas s rozhodnutím stěžovatelky, která je přesvědčena, že i s neumělým a ne zcela jasným podáním svých klientů je povinna naložit tak, aby jim neznemožnila domoci se práva. Stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobkyně se k podané kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že důvod jejího podání spatřuje stěžovatelka v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., podle kterého lze kasační stížnost podat z důvodu nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

V posuzované věci bylo předmětem úvah posouzení podání žalobkyně doručeného stěžovatelce dne 5. 10. 2005. Žalobkyně v tomto podání mimo jiné uvedla: „*podávám odvolání do dvou měsíců. Prosila bych aspoň částečný invalidní důchod a ZTP na autobus*“. Stěžovatelka uvedené podání posoudila jako žalobu proti svému rozhodnutí ze dne 1. 9. 2005,

č. x, jímž byla zamítnuta žádost žalobkyně o plný invalidní důchod, a postoupila je krajskému soudu.

Podle § 108 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, platí, že pokud tento zákon nestanoví jinak, použijí se v řízení o důchodovém pojištění obecné předpisy o správním řízení. Podle § 19 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, se podání posuzuje podle jeho obsahu. Obdobně podle § 41 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, se zřetelem k ustanovení § 64 s. ř. s. se každý úkon posuzuje podle obsahu, i když je úkon nesprávně označen.

V daném případě posoudila stěžovatelka podání žalobkyně ze dne 5. 10. 2005 podle obsahu jako žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí a v souladu s § 3 odst. 1 a § 32 s. ř. s. je postoupila příslušnému krajskému soudu.

Vzhledem k tomu, že účastník může podat žalobu jak u soudu, tak u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal, není místo podání pro posouzení jeho obsahu určující. Podání nemusí obsahovat výslovně vyjádření, že se podatel chce obrátit na soud, rozhodující je obsah podání z hlediska ustanovení § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 s. ř. s.

Krajský soud podsouvá stěžovatelce pochybnosti o povaze podání, které ovšem stěžovatelka, narozdíl od soudu, zjevně neměla. Jak již bylo výše uvedeno, stěžovatelka posoudila podání v rámci své pravomoci podle obsahu jako žalobu, kterou postoupila soudu. Stěžovatelka tak učinila v zájmu ochrany práv žalobkyně ve snaze zachovat jí možnost domoci se přezkumu rozhodnutí, které žalobkyně svým podáním zpochybnila. Stěžovatelka správně vycházela ze zákonného vymezení svých kompetencí, které jí neumožňují měnit již pravomocné rozhodnutí. V zájmu žalobkyně by konečně nebylo ani posouzení zmíněného podání jako nové žádosti o částečný invalidní důchod, neboť v odůvodnění napadeného rozhodnutí stěžovatelka konstatovala, že schopnost soustavné výdělečné činnosti žalobkyně z důvodu jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla pouze o 25%. Tímto svým závěrem je stěžovatelka ve své další rozhodovací praxi vázána, a proto by žádosti žalobkyně o částečný invalidní důchod nemohla vyhovět. Za této procesní situace a vzhledem k tomu, že jediným oprávněným prostředkem proti rozhodnutí stěžovatelky je žaloba ve správním soudnictví, bylo pro žalobkyni nejprůpustnějším řešením postoupit její podání krajskému soudu, což stěžovatelka učinila.

Řízení ve věcech důchodového pojištění je jednoinstanční a doručením rozhodnutí je pravomocně skončeno. Pokud tedy žalobkyně projevila vůli podat proti rozhodnutí stěžovatelky oprávněný prostředek, v němž formálně nesprávně uvedla, že podává odvolání, a zároveň požádala o přezkoumání svého zdravotního stavu, je podle názoru Nejvyššího správního soudu takováto formulace dostačující pro úvahu o možném úmyslu žalobkyně podat správní žalobu. Jestliže stěžovatelka uvedeným způsobem uvažovala a v souladu s tím následně postupovala, nelze ji z hlediska zákona ničeho vyčíst.

Krajský soud vyslovil závěr, že žalobkyně nevyjádřila svou vůli obrátit se na soud, a proto její podání nelze považovat za žalobu a neexistence žaloby představuje neodstranitelný nedostatek podmínek řízení. Tento závěr však nelze považovat za správný.

Krajský soud, jak sám správně podotkl, není sice vázán názorem učiněným správním orgánem o obsahu podání, má-li však za to, že z podání nelze jednoznačně dospět k závěru

o úmyslu podat žalobu, má možnost zapsat věc do rejstříku nejasných podání a činit dále úkony podle § 37 odst. 5 s. ř. s. k odstranění vad takového podání. Krajský soud však v daném případě předepsaným způsobem nepostupoval.

Nejvyšší správní soud k tomu dále připomíná, že ačkoliv je správní orgán, který napadené rozhodnutí vydal (zde stěžovatelka), podacím místem pro uplatnění žaloby za účelem zachování lhůty, je třeba poukázat na to, že je zároveň účastníkem řízení o žalobě, a nelze tedy po něm požadovat, aby sám odstraňoval nedostatky žaloby, k čemuž ostatně není ani oprávněn. Jediným orgánem oprávněným a povoláním k odstraňování pochybností o vůli žalobkyně iniciovat soudní řízení je proto krajský soud, který měl žalobkyni usnesením vyzvat k odstranění vad žaloby, tyto vady náležitě popsat a stanovit žalobkyni lhůtu k jejich odstranění, a to s poučením o možnosti odmítnutí žaloby, nebudou-li vady ve lhůtě odstraněny. Krajský soud rovněž mohl namísto přípravy jednání nařídit ve věci jednání, při kterém by mohl za součinnosti žalobkyně odstranit pochybnosti, které o obsahu podání měl, a odstranit případně i další nedostatky jejího podání.

Nejvyšší správní soud dále upozorňuje na to, že výrok usnesení vyhlášeného při přípravě jednání dne 24. 10. 2005 není zcela v souladu s výrokem usnesení písemně vyhotoveného. I když by zřejmě tato vada nezakládala zmatečnost nebo nepřezkoumatelnost napadeného usnesení ve smyslu § 109 odst. 3 s. ř. s., je třeba dbát na to, aby výrok usnesení vyhlášený a výrok uvedený v písemném vyhotovení byl naprosto shodný.

Nejvyšší správní soud doplňuje, že v případě, kdy žalobce podle § 72 odst. 1 druhá věta s. ř. s. podá žalobu u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí tato směřuje, je správní orgán povinen žalobu neprodleně předat soudu. Řízení ve správním soudnictví je i v takovém případě zahájeno na základě samotného podání žalobce a nikoli přípisem správního orgánu, jímž toto podání soudu postupuje. Z uvedeného vyplývá, že přezkumné soudní řízení nelze zahájit ani na návrh, ani z podnětu správního orgánu. V případě podání správního orgánu tak soud nemá o čem rozhodovat. Nejvyšší správní soud k tomu pro úplnost podotýká, že pokud by podání orgánu veřejné správy bylo způsobilé zahájit soudní řízení, jak dovodil krajský soud, byl by tento orgán v postavení žalobce, a nabízela by se tudíž otázka, kdo je v takovém řízení žalovaným. V dané věci krajský soud stěžovatelce podsunul nikde nedeklarovaný úmysl zahájit svým vlastním podáním přezkumné soudní řízení, čímž nejenže pochybil, ale zároveň popřel výše vyložené základní zásady procesu ve správním soudnictví.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, *postoupí-li správní orgán soudu podání, které podle obsahu považuje za žalobu proti svému rozhodnutí, a soud dospěje k závěru, že úmysl podatele není jednoznačně zřejmý, nemůže z tohoto důvodu zastavit řízení podle § 104 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. a vrátit věc správnímu orgánu k dalšímu řízení. Pochybnosti o obsahu podání je třeba odstranit postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s.* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2005, č. j. 3 Ads 28/2004 - 20, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 655/2005, www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud uzavírá, že stěžovatelka svým podáním ze dne 11. 10. 2005 v souladu s příslušnými ustanoveními zákona postoupila krajskému soudu podání žalobkyně, které považovala za žalobu. Krajský soud se měl tedy následně zabývat obsahem tohoto podání a odstraňovat jeho případné vady, a nikoliv odmítnout přípis stěžovatelky, jímž tato pouze realizovala své zákonné povinnosti.

Nejvyšší správní soud se zřetelem k výše uvedenému dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, neboť napadené usnesení je nezákonné, a proto Nejvyšší správní soud usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24. 10. 2005, č. j. 42 Cad 215/2005 - 9, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

V dalším řízení krajský soud - vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku - postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. odstraní vady podání za účelem zjištění, zda se žalobkyně hodlala domáhat přezkoumání rozhodnutí stěžovatelky u soudu ve správním soudnictví. Podle výsledku svých zjištění pak soud v souladu s § 110 odst. 3 s. ř. s. zvolí další procesní postup.

V novém rozhodnutí ve věci krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 110 odst. 2 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. května 2007

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu